

CHARAKTERYSTYKA INSTRUMENTU FINANSOWEGO – OBLIGACJE

Obligacje są papierami wartościowymi, w których ich emitent stwierdza, że jest dłużnikiem obligatariusza (podmiotu nabywającego obligacje) i zobowiązuje się względem niego do spełnienia świadczeń polegających na wypłacie odsetek od instrumentu oraz jego wykupie instrumentu w terminie zapadalności.

Obligacje nie dają jego posiadaczowi żadnych praw związanych z uczestnictwem w podziale zysków wypracowanych przez emitenta, czy też prawa głosu na walnym zgromadzeniu. Źródłem zysku dla obligatariusza są przychody z tytułu wypłaconych odsetek oraz aprecjacja wartości samego instrumentu.

Istnieje szereg kryteriów klasyfikacji obligacji:

1. ze względu na czas trwania obligacji:

- krótkoterminowe (okres wykupu do jednego roku),
- średnioterminowe (okres wykupu od jednego roku do dziesięciu lat),
- długoterminowe (okres wykupu powyżej dziesięciu lat),
- wieczyste.

2. ze względu na kryterium zabezpieczenia związanego z emisją obligacji:

- zabezpieczone całkowicie – daje przywileje nabywcy obligacji w zakresie zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia na wypadek niewywiązania się lub nienależytego spełnienia zobowiązania wynikającego z obligacji. Zabezpieczenie całkowite obejmuje całość wartości nominalu obligacji wraz z należnymi odsetkami od nominalu. Zabezpieczeniem obligacji może być w szczególności zastaw rejestrowy, hipoteka, gwarancja lub gwarancja bankowa.
- zabezpieczone częściowo – zabezpieczenie przybiera formy podobne jak w przypadku obligacji zabezpieczonych całkowicie, nie obejmuje jednak całości wartości nominalnej obligacji oraz należnych odsetek.
- niezabezpieczone – nie są zabezpieczone w szczególny sposób, w razie niewywiązania się lub nienależytego wywiązania się emitenta ze spełnienia zobowiązania wynikającego z obligacji wierzycielowi pozostaje prowadzić egzekucję z majątku dłużnika. W przedmiotowym przypadku ryzyko niewypłacalności emitenta spoczywa przede wszystkim na nabywcy obligacji.

3. ze względu na sposób i wielkość naliczania odsetek:

- stała stopa procentowa – oprocentowanie jest bez zmian przez cały czas trwania obligacji aż do momentu wykupu.
- o zmiennej stopie procentowej – zmienność oprocentowania oznacza, że w poszczególnych okresach odsetkowych oprocentowanie obligacji może ulegać zmianie w zależności od kształtowania się określonego wskaźnika finansowego (np. WIBOR 3M, wskaźnik inflacji).
- zerokuponowe – obligacje te emitowane są z dyskontem do wartości nominalnej, stąd dochód obligatariusza stanowi różnica pomiędzy ceną emisyjną a ceną wykupu. Obligacje zerokuponowe nie wypłacają odsetek.

4. ze względu na podmiot będący emitentem:

- skarbowe (państwowe) – emitowane przez Skarb Państwa, który jest reprezentowany przez Ministra Finansów. Obligacje skarbowe charakteryzują się stosunkowo wysoką płynnością.
- samorządowe (municipalne) – emitentem są jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, samorządy, województwa). Obligacje samorządowe charakteryzują się mniejszą płynnością finansową niż obligacje skarbowe.
- korporacyjne – emitentem są przedsiębiorstwa posiadające osobowość prawną oraz spółki komandytowo akcyjne. Obligacje korporacyjne charakteryzują się bardzo dużym zróżnicowaniem stopnia ryzyka.

CZYNNIKI RYZYKA

Niżej przedstawione czynniki ryzyka towarzyszące inwestycji w obligacje mają wyłącznie charakter poglądowy. Inwestycja w obligacje powinna być poprzedzona dogłębną analizą sytuacji danego emitenta oraz towarzyszących mu czynników ryzyka.

- **ryzyko kredytowe inwestora** – wiąże się z ryzykiem niedotrzymania zobowiązań wynikających z obligacji w tym z niewypłaceniem odsetek lub ich niewykupieniem w określonym terminie.
- **ryzyko zmienności** – kurs obligacji notowanych w obrocie zorganizowanym może podlegać znaczącym wahaniom powodując istotną fluktuację wartości zainwestowanego kapitału.
- **ryzyko płynności** – w przypadku obligacji notowanych w obrocie zorganizowanym związane jest z łatwością z jaką można sprzedać posiadane obligacje bez utraty wartości w stosunku do jej bieżącej ceny rynkowej.
- **ryzyko zawieszenia obrotu obligacjami lub ich wykluczenia z obrotu** – związane z zawieszeniem notowań, wycofaniem lub wykluczeniem obligacji z obrotu zorganizowanego.
- **ryzyko przedterminowego wykupu** – związane jest z obligacjami zawierającymi opcję wcześniejszego wykupu, po skorzystaniu z której emitent ma prawo do wcześniejszego wykupu danych obligacji przed terminem ich wykupu.
- **ryzyko związane z sytuacją makroekonomiczną** – związane z sytuacją gospodarczą w kraju, w którym funkcjonuje emitent, a która może wpływać na jego zdolność do terminowej regulacji zobowiązań.
- **ryzyko inflacji** – związane w szczególności z obligacjami o stałym oprocentowaniu. W przypadku spadku siły nabywczej pieniądza zmienia się realna wartość przepływów gotówkowych z nabytej obligacji, co wpływa negatywnie na stopę zwrotu realizowaną przez inwestora.
- **ryzyko reinwestycji** – występuje w środowisku spadających stóp procentowych, kiedy inwestor zmuszony jest do reinwestowania otrzymanych przepływów odsetkowych na mniej korzystnych warunkach.
- **ryzyko walutowe** – dotyczy obligacji denominowanych w walutach obcych i jest związane z niepewnością co do wartości przepływów gotówkowych, które kształtują się w zależności od kursu wymiany walut obowiązujących w momencie dokonywania płatności.
- **ryzyko operacyjne** – związane jest z działalnością operacyjną emitenta i utożsamiane jest z fluktuacją raportowanych wyników finansowych, która może w efekcie przełożyć się na zdolność do regulowania zobowiązań.
- **ryzyko stopy procentowej** – źródłem ryzyka stopy procentowej jest relacja pomiędzy oczekiwaniami co do przyszłego poziomu stopy procentowej, a jej rzeczywistym przyszłym poziomem, który wpływa na zmiany ceny obligacji.